

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS
TA‘LIM VAZIRLIGI**

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

ILM SARCHASHMALARI

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasining FILOLOGIYA, FALSAFA, FIZIKA-MATEMATIKA hamda PEDAGOGIKA fanlari bo‘yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrdir.

7.2021

**научно-теоритический методический журнал
Издаётся с 2001 года**

Urganch – 2021

Ушбу қиёсий мисолда француз тили йўналтирилганлик ҳаракати *en jetant le livre au loin* бирикмасида ўз ифодасини топган бўлса, ўзбек тилида эса *қўлидаги китобни бир четга қараб улоқтирар экан* бирикмасида намоён бўлади. Француз тилида йўналтирилганлик категорияси ўз ифодасини *jeter* феъли ҳамда *au loin* семантемасида топади. Синтактик жиҳатдан эса йўналтирилганлик кесим, объект ва ўрин ҳоли ўзаро муносабатида юзага келади.

Оппозицияга солиб таққослаш жараёни икки босқичли бўлиб, биринчи босқич йўналтирилганлик ҳаракатни англатувчи феълларнинг лексик-семантик чегарасини фарқлаш учун хизмат қилса, иккинчи босқич йўналтирилганлик ҳаракатни англатувчи лексик-семантик гуруҳларга мансуб феълларнинг ички семантик хусусиятларини очиб бериш учун хизмат қилади. Зеро, йўналтирилганлик ҳаракатни англатувчи феъллар семантик жиҳатдан маконда йўналтирилганликни (*jeter, lancer, tirer, rouler, aller, venir, arriver, partir, entrer, sortir*) ҳамда объектга йўналтирилганликни (*totaliser, réunir, couper, trancher, casser, arracher*) ифода этади.

Лексик-семантик жиҳатдан ушбу феъллар учта лексик-семантик гуруҳни қамраб олади: а) директив феъллар; б) катнов феъллари; в) объектга йўналтирилган феъллар.

Оппозиция асосида бўлақларга ажратиш маъно семалари таҳлили асосида ўтказилди ва унинг замирида оппозиция бўлақларининг семантик дифференцияси аломатларини очиб бериш ётади. Бинобарин, сўзнинг семалар¹ таркиби изоҳли лугатлар талқини маълумотларига суянган ҳолда ажратилган.

Сема тушунчаси остида бошқа бўлинмайдиган минимал элементар маъно англашилади. Ҳар бир сўзнинг семантик структураси муайян семалар таркибидан ташкил топиб, алоҳида семантема кўринишида яхлитлашади. Йўналтирилган ҳаракатни англатувчи феъллар семантик структурасидаги семалар мажмуаси ушбу феъллар семантемаларининг ўзига хослигини, имманент хусусиятини белгилайди.

Маъно компонентлари таҳлили, сўзларнинг лексик-семантик гуруҳи, семантик майдон² назарияси йўналтирилган ҳаракатни англатувчи феъллар семантик таснифини очиб беришда алоҳида ўрин туттади. Мақолада қуйидаги илмий фараз олға сурилади, яъни инвариант хусусият касб этувчи ҳаракатни англатувчи феъллар, мазмун ҳамда ифода планлари уйғунлигида нутқда намоён бўлиб, тилда ифода воситалари вариативлигини шакллантирувчи хусусият касб этади.

Шундан келиб чиқиб айтиш мумкинки, ушбу вариативлик нутқ вазияти, маъно ва шаклни қамраб олган коммуникатив яхлитликни тақозо этади ҳамда ситуатив, инвариант, ковариант муносабатлардаги тил бирликлари аналогиясини юзага келтирувчи омил даражасига кўтарилади. Одатда, нутққа кўчган ҳаракат англатувчи феъллар ўзига хос тиллар қуршовида намоён бўлади ҳамда зарурий ифода бирликлари валентлигини талаб қилади. Шу жиҳатдан феъл семалар доираси ва таркиби синтактик муносабатга киришувчи бирликлар доирасида орта боради.

Хулоса қилиб айтганда, ҳаракат англатувчи феълларнинг ифода потенцияси хусусида тўлиқ тасаввур ҳосил қилиш учун унинг синтактик қуршовини ўрганиш заруриятини тақозо этади. Айниқса, қиёсланаётган тиллардаги ушбу феълларнинг меъёрий жиҳатларини очиб бериш тиллар одатларига хос қирраларини аниқлаш алоҳида аҳамият касб этади.

Абдиримова Интизор Комиловна (Тошкент вилояти Чирчиқ Давлат Педагогика институти Ўзбек тили ва адабиёти кафедраси ўқитувчиси)

АЛИШЕР НАВОИЙ ИЖОДИДА БАРКАМОЛ ИНСОН ВА МУКАММАЛ ЖАМИЯТ ТАСВИРИ

Аннотация. Ушбу мақолада баркамол инсон, мукаммал жамият тушунчалари буюк мутафаккир шоир Алишер Навоий адабий меросининг бош мавзуси эканлиги, шоир қаламига мансуб асарларда ёрқин лавҳалар орқали акс эттирилган Одам ва Олам камолоти ҳақида фикр юритилган.

¹ О.С.Ахманова ва бошқалар. Основы компонентного анализа слова. М., 1969; М.Д.Степанова. Методы синхронного анализа лексики в современном немецком языке. М., 1968; С.Ульманн. Семантические универсалии. «Новое в лингвистике», вып. V, М., 1970; А.Ж.Креймес. Sémantique structurale. p. 1966; В.Pottier. Linguistique générale. p. 1974; А.Sauvageot. Le portrait du vocabulaire français. p. 1964.

² Г.С.Щур. Теории поля в лингвистике. М., 1974.

Аннотация. В статье рассматривается концепция гармоничного человека и совершенного общества, которая является основной темой литературного наследия великого мыслителя и поэта Алишера Навои, совершенство Человека и Вселенной, отраженное в творчестве поэта яркими набросками.

Annotation. The article examines the concept of a harmonious man and a perfect society, which is the main theme of the literary heritage of the great thinker and poet Alisher Navoi, the perfection of Man and the Universe, reflected in the poet's work with vivid sketches.

Калим сўзлар: баркамоллик, инсон, камолот, онг, илм-маърифат, эстетик идеал, дунёқараиш, мукаммаллик, одамийлик.

Ключевые слова: гармоничность, человек, зрелость, сознание, просвещение, эстетический идеал, мировоззрение, совершенство, человечность.

Key words: perfection, man, maturity, consciousness, enlightenment, aesthetic ideal, worldview, humanity.

Инсоният пайдо бўлган даврдан бошлаб ўзини ва олами тадқиқ қилишга, табиат қонуниятларига бўйсунган ҳолда жамиятни ҳам мувозанатда ушлаб туришга ҳаракат қилади. Турли дунёқарашлар, умуминсоний ва миллий қадриятлар замирида, аслида, мукаммаллика интилиш ғояси туради. Бу мақсаднинг яққол намоён бўлишини биз бадиий адабиёт намуналарида кўришимиз мумкин. Минг йиллик тарихга эга халқ оғзаки ижоди намуналари, шарқ ва ғарб даҳоси ҳосиласи ўлароқ, яратилган бой адабий мерос, аслида, Одам ва Олам инкишофига бағишланган.

Ўрта Осиёга ислом динининг кириб келиши, унинг замирида майдонга келган тасаввуф ғоялари, сўфийлар илгари сурган ва интилган маснад, аслида, комиллик, софлик, самимийлик орзуларининг фалсафий мушоҳадалари эди.

Эстетиканинг муҳим категорияси – идеал, аввало, онг шаклидир. Одатда, унга ҳиссий билиш тўғрисидаги фан деб баҳо берилган. Демак, идеал ҳам ижодкор онгида анланган жараёнлар маҳсули. Ташқи муҳитдан қабул қилинган ахборотлар унинг бадиий тафаккурида таҳлил қилиниб, яна-да мукаммал шаклда инъикос этади. Ҳали мавҳум, амалга ошмаган орзулар тизимида ижодкорнинг ижтимоий-эстетик идеали яширинган бўлади. Насрий асарларда эстетик идеал, албатта, бадиий образлар воситасида тасвирланади. Идеал қаҳрамон – бу тўлақонли бадиий образдир. Ижодкор тафаккурида шаклланган ғоялар, гўзаллик, нафосат, замонавийлик ва шу каби ўлчамлар инсоният бугуни ва келажакга хизмат қилувчи эстетик идеални яратишда иштирок этади. «Энг олий эстетик қимматлар амалий, ахлоқий, маърифий ва хусусий эстетик қимматларнинг ёнида турадиган моҳият эмас, у мазкур қимматларнинг яхлитлигидан ташкил топади». Яъни, мукаммалликни таъмин этувчи бу хилдаги шартлилик бирлашмасидан бадиий асарда тимсол образ ҳосил бўлади. Ўзига хос бетакрор характер – моҳиятнинг образи сифатида инсоннинг иқтисодий, сиёсий, маънавий камолоти масалалари ечимида иштирок этади. Дарҳақиқат, ижодкор ғояни реал воқеликнинг ўзидан эмас, балки моҳиятидан олгани сингари, қаҳрамонларга ҳам реал одамларнинг у ёки бу жиҳатларини олиши мумкин. Воқеалар ривож, мақсади, орзу-идеалларини қай тарзда ифодалаш унинг ихтиёрида. Масалан, тарихий романларда акс этган ижтимоий-эстетик иделлар илгари содир бўлган ҳодиса ёки муайян халқ қаҳрамонини айнан такрорламайди. Аслида, бунинг иложи ҳам йўқ. Негаки, ижодкор ёритмоқчи бўлган масала ёинки шахс фаолиятини бевосита кўзатган эмас. Қолаверса, ҳаётда идеал шахснинг мавжуд бўлиши ҳам, ҳақиқатдан, бирмунча йироқ.

Шундай экан, санъаткор ўзлаштирган факт орқали тасаввур ҳосил қилади, бадиий идрок, илҳом манбаи билан уни «жонлантиради». Бунда ҳам воқелик – содир бўлганнинг асли сақланиб қолса-да, амалда асар воқелиги ва уни ҳаракатлантираётган қаҳрамонлар ёзувчининг замондошлари ҳамда ижтимоий муҳити руҳини бериши мумкин. Одатда, асардаги бундай қаҳрамонлар мукаммал идеал образнинг гўзал хислат ва хатти-харакатини, ҳолатини яна-да равшанроқ намоиш қилиш учун кўзгу вазифасини ўтайди.

Мана шундай мукаммаллик орзуси Алишер Навоий адабий меросининг бош мавзуси ҳисобланади. Насрий, назмий, фалсафий асарларининг барчасида Одам ва Олам камолати ҳақида сўз боради. Навоий ижоди туркий адабиётнинг энг юксак чўққисидир, чунки ҳеч ким унга қадар бу тилда бунчалик кўп ижод этмаган эди. Навоий барча халқларнинг энг буюк шоиридир, чунки у ўзини туркий қавмларнинг бир адабий тил байроғи остида бирлаштирди, “яққалам” қилди.

Шоир Алишер Навоий умуминсоний тарбия соҳасида бир бутун асар яратмаган бўлса ҳам, ўзининг умуминсоний тарбия тўғрисидаги фикрларини турли илмий ва адабий асарлари билан

бирга бадий асарларида баркамол инсон образини яратиш йўли билан баён этди. Навоий илм-маърифатни кадрлаган ва унга ҳомийлик қилиш билан бирга, инсоннинг маънавий камолотини, аввало, унинг илм ва дониш соҳиби бўла олганлигида деб билади. Илм ўзидан-ўзи бўлмайди, киши фақат хавас ва иштиёқ билангина илмга эга бўла олади, деб ҳисоблайди. Алишер Навоий инсонга, биринчи навбатда, ҳаётдаги амалига қараб баҳо беради. Уйғоқ қалб соҳиби наздида, ҳар қандай ҳолатда ҳам тўғри сўзни айта олган, ҳақиқат тарафида туриб ҳаракат қилган кишигина инсон номига муносиб бўлиши, аксинча, шароитга қараб ўзгаравериш, ўз шахсиятини асраб, ҳақ гапни айтишдан кўркиш – бу имонсизлик белгиси эканлигини айтиб ўтади. Алишер Навоий илм ўрганишга интилишни инсон камолотини таъминлаш учун хизмат қилувчи энг зарур фазилатлардан бири деб билади. Илмни инсонни, халқни нодонликдан, жаҳолатдан қутқазувчи омил сифатида таърифлайди. Шоир илм ўрганишни ҳар бир кишининг инсоний бурчи дея эътироф этиб, илм ўрганишдан мақсад ҳам халқнинг фаровон, бахтли-саодатли ҳаёт кечирешини, мамлакатнинг обод бўлишини таъминлашга ҳисса қўшишдир, дея таъкидлайди. Билимли ва доно кишилар ҳамиша ўз халқининг манфаати ҳамда мамлакатининг равнақи йўлида фаолият олиб боришларига ишонади.

Унинг асарларида илм-маърифат, меҳр-оқибат, инсонийлик каби масалалар марказий ўринни эгаллайди. Шоир олим аҳлини кадрлайди, улуғлайди. Олимларга таъзим қилиш – пайғамбарга таъзим қилиш билан баробар эканлигини таъкидлайди.

Алишер Навоийнинг илм-маърифат, таълим-тарбия масалаларидаги фикрларида инсонпарварлик ғоялари бош ўринда туради. Алишер Навоийнинг фикрича, инсон дунёда ҳаммадан юксак, азиз ва кадрлидир. Шунинг учун Ҳазрат Навоий комилликка элтувчи йўлнинг, энг аввалида, илм-маърифат туришини таъкидлайди. Дарҳақиқат, инсонни бошқа яратилардан фарқлаб турадиган, улуғ ва азиз қиладиган фазилатлардан бири, шубҳасиз, илмдир. Инсон илм орқали ўзини танийди, ёмонлик ва зулмдан ҳазар қилади, иймони комил бўлгани сари, ўзи ҳам баркамоллик касб этиб бораверади. “Қуръони карим”да илм сўзининг 751 мартаба қўлланилганини алломалар кўп бора таъкидлайдилар. Алишер Навоий ҳам буюк истеъдод ва камолот намунаси сифатида илмни жуда кўп тарғиб қилди. Масалан, “Ҳайрат ул-аброр”, “Маҳбуб ул-қулуб” асарларида кишиларни илм олишга ундаса, “Фарҳод ва Ширин”, “Лайли ва Мажнун”, “Садди Искандарий”, “Лисон ут-тайр” асарлари орқали илм соҳиби бўлган бадий қаҳрамонларнинг турли синов ва муаммолар қаршида илми, қатъий саботи билан енгилмаганлигини тараннум этади. Қолаверса, “Назм ул-жавоҳир” асарида ҳам мукамал инсон ва етук жамиятга эришиш ғояларини илгари сурган ҳолда, ҳазрат Алининг илми тўғрисидаги ҳикматларини рубоий оҳанглари орқали ўқувчига маҳорат билан етказиб беради. Бу рубоийларда одамларни жаҳолатдан, ғафлат комидан халос бўлишига ундайди. Ҳаёт мазмунини, одамийлик моҳиятини англаган ҳолда, Инсон деган шарафга лойиқ бўлмоқлик учун илм заруратини қайта-қайта эслатади.

*Ким бор эса Ҳақга хок даргоҳлиги,
Илм ортуққим, ики жаҳон шоҳлиги,
Олам фисқиди бордур огоҳлиги,
Оми киши зуҳди бўлди гумроҳлиги.¹*

Рубоийнинг мазмуни шундаки, шоир “ким Ҳақ даргоҳи хоки бўлмоқни, Яратганни танимоқни истаса, илмга рағбат қилсин”, деган қарашлар акс этган. Нафақат диний билимлар, балки дунёвий билимлар ҳам ҳаётимизнинг беазагига, чиройли турмушга сабаб бўлишини бошқа асарларида ҳам кенг ёритади. Масалан, Фарҳод образи орқали тараннум этилган касб-хунур ҳам, аслида, бир илмдир. Фарҳод шоҳнинг фарзанди бўлишига қарамай, бутун сарой измида бўлса-да, ўзини қандайдир кемтик ҳис қилди. Кези келганда, бу кемтикликни сангтарошлик, рассомлик ва бошқа илмлар бироз бўлса-да, тўлдирди. Энг асосийси, мана шу илму ҳунар орқали ўз мақсади сари дадил йўл топа олди.

*Ким олим эса нуктада барҳақ де они,
Гар базм тузар беҳишти мутлақ де они,
Ҳар кимсада йўқ илм анга аҳмақ де они,
Мажлисдаги илм бўлса, учмақ де они.*

Демак, нуктадон воизлик ҳам, мажлисларнинг нафосати ҳам, базмларнинг фазилати ҳам олим одамлар билан гўзал бўлар экан. Сўз санъати ҳам бир илм эканлигини, инсонлар эътибори ва

¹ Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз, Т., “Ўзбекистон”, 2016, 154-бет.

этирофи, мазлумлар дардига малҳам бўлиш ҳам, энг аввало, чиройли одобга сабаб бўлган илм шарофатиданлигини шоир бетакрор ифода этган. Шунингдек, юқоридаги рубойда тазод санъати ҳам қўлланилган бўлиб, илми ва нодон кишилар қаршилантирилган. Доно одамнинг барча каломи ибратга, бошқаларга хузур етказишга қартилган бўлса, нодон, илмсиз киши эса ақли йўқ кабир, деган хулоса чиқарилади. Асарда бу каби мисоллар жуда кўп.

Алишер Навоийнинг ўлмас фикрлари, орзу-мақсадлари асрлар давомида инсон ва жамият комиллиги учун хизмат қилиши, шубҳасиз. Алишер Навоийнинг яқин дўсти бўлган Ҳусайн Бойқаро ҳам улуғ шоирни этироф этиб, жумладан, шундай деган эди: *“Мир Алишер турк тилининг ўлган жасадига Масиҳ нафаси ила руҳ-жон киргизди.. У ҳар бир шеър тури майдонига топқир отини сурар экан, ўша мамлакатни тил қиличи бирла ўзига тобе этди. Унинг назмини мақташга тил нуқсонли, қалам ожиздир ва бу кун назм дунёсининг рубъи маскуниди қаҳрамондурур ва ул зотни бу мамлакатни қўлга киритган соҳибқирон деса бўлур”*.

Олис юлдузларнинг нурлари улар сўнганидан кейин ҳам минг-минг йиллар мобайнида она еримизга ёғилиб туради. Алишер Навоий ҳам буюк даҳолар сафидан мустаҳкам ўрин олиб, ўзбек номини жаҳонга машҳур қилиб, она халқимиз тимсолига айланди. Бобомизнинг уммон каби бепоён ижодидан ҳар ким ўз истеъдодига яраша баҳраманд бўлади. Давлатимиз раҳбари таъбири билан айтганда, учинчи Ренессансга қадам кўяётган бугунги кунда Алишер Навоийга бўлган эҳтиром миллат таракқиётига бўлган муносабатнинг асосий пойдевори сифатида асрлар оша миллат маънавиятининг кўеши бўлиб порласин.

Jumayev Ruzokul Xoliqulovich (Buxoro davlat universiteti o‘qituvchisi)
SADRIDDIN AYNINING “ESDALIKLAR” ASARIDA OYKONIM TURLARINING
QO‘LLANISHI

***Annotatsiya.** Muallif S.Ayniyning “Esdaliklar” oykonimlarini qurilish jihatidan oddiy, sun’iy, murakkab va frazotoponimlarga bo‘lib o‘rganishni ta’kidlaydi.*

***Аннотация.** Автор обращает внимание на изучение простых, искусственных, сложных фразотопонимов в произведении С.Айни «Воспоминания» с точки зрения построения ойконимов.*

***Annotation.** The author emphasizes the study of S.Ayni’s “Memories” in terms of simple, artificial, complex and phraseotonyms in terms of construction.*

***Kalit so‘zlar:** toponim, oykonim, ergonim, xoronim, agronomiya, polionim, komonim, urbanonim, kompleks, tuzilish, so‘z birikma-toponim, til, tarkib, toponimlar, foydali, go‘zal yerlar, qadimiy, sinonim.*

***Ключевые слова:** топонимы, ойконимы, эргонимы, хоронимы, агрономия, полионим, комоним, урбаноним, комплекс, строение, словосочетание-топоним, язык, состав, топонимы, полезно, красивые земли, древний, синоним.*

***Key words:** toponym, oikonym, ergonym, khoronim, agronomy, polyionym, comonym, urbanonym, soda, sokhta, complex, toponym phrase, language, structure, toponyms, useful, beautiful land, ancient, synonym.*

Badiiy asarni muayyan makonga nisbat bermay tasavvur etish qiyin. Hatto, lirik janrning ham makoni bor. Bu makon aniq biror yer bilan bog‘lanmasa-da, qalbdan chiqqan so‘zning manzili juda bo‘lmaganda insonning ko‘nglidir.

Badiiy proza esa o‘ziga xos bo‘lib, unda voqea hodisa muayyan manzil-makon bilan, albatta, bog‘lanadi. Hatto voqeabandlik (sujet) asotiriy makonda ro‘y berishi ham mumkin. Biroq, eng muhimi, badiiy asarning mazmuni bog‘langan makon albatta biror nom bilan ataladi. Bu makon nomi “Chambil bel”mi, “Alamazon”mi, “Avesto”dagi “Xvanirata”mi, Maxmurning “Hapalak” qishlog‘imi, “Buxoroning jin ko‘chalari”mi, Marg‘ilon yoki Toshkentmi – xullas, joy nomlari har qanday badiiy asarning jon tomiri, uning mazmuni, tutib turuvchi ustuni, sinchidir.

Badiiy asarda joy nomlaridan, ularning asar talabidan kelib chiquvchi tarixiy yoki mahalliy shakllaridan ustalik bilan foydalanish yozuvchining nafaqat badiiy mahoratidan, balki o‘zi yoritayotgan hayotiy vaziyatning butun borlig‘i, ichki mazmunidan, unda ishtirok etuvchi unsurlarning tabiatidan chuqur xabardorligidan dalolat beradi. Ustoz S.Ayniyning “Esdaliklari” ham O‘rta Osiyo xalqlarining XIX asr oxiri va XX asr boshlaridagi turli voqealarni o‘z ichiga olgan biografik asarlardan biri bo‘lib, bu voqealarni aks ettirishda O‘rta Osiyo xalqlarining tarixiy joylari eslatib o‘tilgan. Shunga ko‘ra, biz asarning geografik xususiyatlarini lingvistik nuqtayi nazardan ko‘rib chiqishga va ularning xususiyatlarini aniqlashga

MUNDARIJA

MATEMATIKA

Акмалов Аббос. Ал-Хоразмий – алгоритм, алгебра фанлари асосчиси.....	3
Alisher Yaxshimuratov, Ollabergan Matyoqubov, Islom Xusainov. Ajralmagan chegaraviy shartli Shturm-Liuvill masalasining regularlashtirilgan izini hisoblash.....	8
Djumayozov Umidjon Zafarjonovich. Numerical Solution of One-dimensional Boundary Value Problems of Elasticity Theory in Finite Deformations.....	13

BIOLOGIYA

Sayyora Xushnudovna Babadjanova, Yashnar Maqsudboyevich Artikov. Xorazm vohasi suv havzalaridagi karpSimon baliqlarda uchraydigan kasalliklari va ularni keltirib chiqaruvchi organizmlar.....	23
---	----

QISHLOQ XO‘JALIGI

Шавкат Джабборов Раззокович, Хушвақт Намозов Қорахонович. Қарши чўли суғориладиган тупроқларининг ҳозирги мелиоратив ҳолатини баҳолаш.....	26
---	----

FALSAFA

Яздонов Улуғбек Тошмуротович, Таникулов Жанибек Аширкулович. Жамоатчилик фикрида “ғийбат ҳикматлари”га муносабат.....	29
Ибрагимова Найира Анваровна. Экологик хавфсизликка мутасадди институтларни структуравий-функционал интеграциялаштириш вазифалари.....	33
Бўриев Мансур Раҳматуллаевич. Жамятнинг модернизациялашуви шароитида ёшларни маънавий-ахлоқий жиҳатдан тарбиялаш масалалари.....	37

TILSHUNOSLIK

Киличов Назарбай, Дилфуза Каримова. Туркий тиллардаги баъзи ҳолат феъллари семалари қиёсий таҳлили.....	41
Жалолова Феруза Нормуродовна. Оламнинг миллий лисоний манзараси тасвирида «ўғай она» концепти.....	44
Хамидов Бехзод Аҳадович. Турли тизимли тилларда шахснинг ижтимоий-касбий хусусиятларини ифодаловчи фразеологик бирликлар қиёсий тадқиқи.....	47
Yandashova Tursunoy Rustam qizi. O‘zbek va ingliz tillarida go‘zallik konseptining leksik-semantik asoslari....	50
Ишаев Жўрабек. Ҳозирги ўзбек адабий тили ва шеваларида исломий лексиканинг тадқиқи.....	53

ADABIYOTSHUNOSLIK

Эшмухамедова Марям. Аҳмад Ясавийнинг мероси ва унинг манбалари.....	57
Avezova Gulnora. “Ong oqimi” badiiy – yaxlitlikni ta’minlovchi unsur sifatida.....	62
Зиямухамедов Жасур Ташпулатович. Россияда “Ляо Жайнинг Ғаройиботлар ҳақидаги ҳикоялари” асарининг ўрганилишига доир.....	65
Қаршибаева Улжан. Англия болалар адабиёти ва Чарльз Диккенс.....	68
Равшанова Гулруҳбегим Қахрамон қизи. Сатирик шеърларда инсон маънавияти ва ахлоқ муаммолари...	71
Садуллаев Моҳира Атавуллаевна. Рухий таҳлил – бадийлик мезони.....	75
Тоирова Дилфуза Файзуллаевна. Взгляды Стендаля над философскими и историческими проблемами....	77

PEDAGOGIKA

Усанов Шамсиддин Ҳамидович, Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна. Ўзбекистонда кадрлар малакасини ошириш тизимининг тараққиётидаги ўзига хосликлар.....	80
Зарипов Лочин. Технологик компетенцияларнинг турлари ва уларнинг “технология” ўқув фанида тақдим этилиши.....	84
Қодирова Ҳамидaxon Нурмухамедовна. Олий таълим тизимида “физика” фанининг оптика бўлимини ўқитишда интерфаол методлардан фойдаланишнинг услубий жиҳатлари.....	87
Jumaniyozova Muhabbat, Sharipova Guloy. Badiiy matn tahlili jarayonida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini mustaqil fikrlashga o‘rgatish.....	90
Ziyamuhamedova Umida Alijanovna, Maxsudova Xolisxon Ummatovna. Ta’lim jarayonida talabalar bilimni baholashning o‘rni va ahamiyati.....	94
Мурадқасимова Камола Шуҳратовна. Таълим жараёнида тестларни тузишнинг амалий босқичлари.....	99
Умарова Раъно Убайдуллаевна. Ўқувчиларда интеллектуал салоҳиятни ривожлантиришнинг педагогик-психологик хусусиятлари.....	102

Асатуллоев Иномжон Абобакир ўғли. Таълим тизими бошқарувида ҳисобдорликни ошириш орқали коррупцияга қарши курашиш ва шаффофликни таъминлашнинг таъсирчан механизмлари.....	105
Olimova Nilufar Qosimjon qizi. Xalq og'zaki ijodi vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarining talaffuzi va nutqini o'stirish texnologiyasi.....	108
Artiqova Muhayyo Botiraliyevna, Mirkamilova Mahliyo Poziljon qizi. Mustahkam poydevor – porloq kelajak asosi.....	110
Buvajonova Mohiraxon Usmonali qizi. Kichik yoshdagi o'quvchilarning talaffuzi va nutqini rivojlantirishga kreativ yondashuv ona tili ta'limida o'quvchilarning individual so'z boyligini oshirish.....	112
Бованова Умида Абдувахабовна. Бошланғич синф ўқувчиларида атроф-мухитга ижобий муносабатни шакллантиришнинг мазмун-моҳияти.....	115
Raxmedova Manzura Azadovna. Mahmud Zamaxshariy asarlarida ta'lim-tarbiyaga oid masalalar.....	121
Qosimova Mavluda Navro'zovna. Chet tili fanlar samaradorligini oshirishda didaktik o'yinlardan foydalanish.....	123
Турсунов Шахзод Рамозонович. Ватанпарварлик руҳи тушунчасининг мазмун-моҳияти.....	127
Саидова Сурайё Ярқуловна, Мусаллам Сафарова. Роль стратегии чтения по улучшению понимания, прочитанного у читателей на уроках английского языка.....	131
Tukhtaeva Kuysin. Developing Communicative Competence of Linguistic Students Using Internet Technologies.....	135
Tashpulatova Nargiza, Juraeva Zamira. The Role of Educational Game Technologies in Teaching Foreign Languages.....	142

ILMIY AXBOROT

Panayev Salay Satimovich, Otaboyev Ixtiyor Baxtiyor o'g'li, Panayev Sotimboy Salay o'g'li. Yuqori aniqlikdagi geometrik nivelirlashni zamonaviy uslubi.....	147
Ўролова Дилшодабону Олимжон қизи. Ёшлар аудиторияси учун мўлжалланган ҳуқуқий материалларнинг ёритилиши: ҳолати, муаммолари, истиқболлари.....	151
Каримова Нилуфар Умнатқул қизи. Корпоратив бошқарув йўналиши талабаларининг софт скилсини такомиллаштириш хусусиятлари.....	154
Исмаилов Икрамжон Анваржонович. Ўзбекистонда ёшларни олий таълимга жалб қилиш борасидаги ислохотлар.....	159
Самандарова Нилуфар Кодировна. Француз ва ўзбек тилларидаги директив феълларнинг лисоний хусусиятлари.....	162
Абдиримова Интизор Комиловна. Алишер Навоий ижодида баркамол инсон ва мукамал жамият тасвири.....	164
Jumayev Ruzokul Xoliqulovich. Sadridin Ayniyning “Esdaliklar” asarida oykonim turlarining qo'llanishi.....	167
Абдуллаева Набия Идрисовна. “Атлас” шеърӣ драмасида талабалар образининг берилиши.....	170
Холикова Нодира Джохонгировна. Жаҳид шеърӣтида янги эстетик принципларнинг шаклланиши.....	172
Kadirova Zaynura Zaynidinovna. Alisher Navoiyning nasriy asarlarida insonga xos xususiyatlarni ifodalovchi perifrazarlar.....	176
Хасанова Мусаллам Муминовна. Генрих Бёлль асарларида сирли аёл образи.....	178
Avezova Dildora Davlatovna. Arxaiizmlar – tarjima muammosi sifatida.....	181
Мардонова Феруза Бахроновна. Подача информативного материала по русскому языку в условиях многонациональности.....	184
Бекжанова Айнура Мархабаевна. Иностранные языки в школах каракалпакстана 1930-х годов.....	186
Karimova Diyora Abdvaxidovna. The Use of Military Phraseology in the Language of Modern Mass Media.....	190
Safarbayeva Nigora Mustafayevna. Mathematics and the History of its Development.....	190
Doniyorova Gulrukh Shoniyozovna. Linguacultural Aspect in Teaching Foreign Language Communication in a Non-philological Institute.....	195